

דיני עבודה ועובדים

מאז ומעולם נאבקו עובדים כדי להשיג זכויות סוציאליות וכדי לאזן את כוחם העצום של המעבידים. מאבקים רבים שכאלו הוכתרו בהצלחה והסתיימו בחקיקת חוקים המעגנים את זכויותיהם הבסיסיות ובפסיקות של בתי הדין לעבודה. כלל החוקים והדינים הללו הם שמרכיבים את דיני עבודה.

גם כיום, ולמרות קיומם של דיני עבודה רבים המגנים על זכויות העובדים, קבוצות עובדים רבות נאבקות למען שיפור תנאי העסקה שלהן ולמען עיגון זכויותיהן בחוק. פעולות המאבק של קבוצות אלו באות לידי ביטוי בעדכון דיני העבודה הקיימים, בפסיקות תקדימיות של בתי הדין לעבודה, בחתימות על הסכמים קיבוציים ובחקיקת חוקים חדשים המתווספים לדיני העבודה. להלן שתי דוגמאות בולטות שכאלו.

דיני עבודה ועובדי קבלן:

עד שנות ה-90 דיני העבודה לא התייחסו באופן ספציפי לעובדי הקבלן ולעובדי חברות כ"א, שכן אלו היוו אחוז מזערי מבין כלל העובדים במשק. אולם ככל ששוק העבודה בישראל הושפע ממגמות גלובליות, והעסקת עובדי קבלן הפכה לנפוצה יותר ויותר, כך גבר הצורך לספק מענה גם ברמת דיני העבודה.

רק בשנת 1996 נכנס לתוקפו חוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם. חוק זה יוצא מנקודת הנחה שעובדי הקבלן בישראל הינם קבוצת עובדים חלשה, שקשה לה להתאגד ולדרוש את זכויותיה, ולכן מעסיקים רבים מנצלים זאת ופוגעים בזכויות העובדים. חוק זה נועד לקבוע כללים מחמירים לגבי אחריותה של חברת כוח האדם כלפי עובדיה ולהגן על עובדי קבלן.

החוק הנ"ל קובע את התנאים המחייבים בהם צריכה לעמוד כל חברת כ"א על מנת שתהיה מוכרת כחוק וכדי למנוע חברות "פיראטיות" שמנצלות עובדים. החוק גם מפרט את תנאי העבודה של עובדי קבלן ומה אסור לחברת כ"א לעשות (כמו למשל לגבות תשלום על הכשרה מקצועית).

למרות שהחוק קיים כבר 15 שנה, עדיין יש בו סעיף אחד שטרם נכנס לתוקפו בגלל התנגדות האוצר. בחוק ישנו סעיף הקובע שעובד קבלן שעובד אצל "משתמש" 9 חודשים יהפוך לעובד מן המניין. סעיף זה נועד להגן בעיקר על עובדי חברות ניקיון ושמירה, אותם נוהגים לפטר קצת לפני תום 9 חודשים כדי לא להעניק להם מעמד של עובדים מן המניין. אולם מכיוון שהמדינה היא המשתמשת הגדולה ביותר של עובדי קבלן, והעסקת כולם תעלה לה כסף רב, האוצר טרם אישר את הסעיף המדובר.

דיני עבודה ועובדים זרים:

עד ראשית שנות ה-90 כמעט ולא היו עובדים זרים בישראל ולכן דיני העבודה לא נדרשו לספק מענה משפטי עבורם. בעקבות האינתיפאדה והטלת הסגר על השטחים, נאלצה ישראל לייבא עובדים זרים מחו"ל עבור ענפי הבניין והחקלאות, וכפועל יוצא, נדרשה גם להתאים את דיני העבודה לשינוי שחל בהרכב שוק העבודה בארץ.

ב-1991 נחקק חוק עובדים זרים שנועד להסדיר את זכויותיהם של העובדים שאינם אזרחי ישראל או תושבים בה ולעגן את חובות המעביד כלפיהם. למרבה הצער, חוק זה לא הצליח למנוע לחלוטין ניצול

ופגיעה בזכויות העובדים הזרים. מכיוון שישנם עובדים רבים ששוהים בארץ באופן בלתי חוקי, הם מפחדים להתלונן ולתבוע את זכויותיהם אל מול המעביד, ולא מנצלים את דיני העבודה לטובתם.

למידע נוסף אודות דיני עבודה – צרו קשר עם משרד עורכי הדין ערן קייזמן ונשמח לעמוד לשירותכם.